

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยประเภท หาความสัมพันธ์เชิงทำนาย (Predictive descriptive design) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้าหอผู้ป่วย การเรียนรู้ตลอดชีวิต ความสุข กับความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้าหอผู้ป่วย การเรียนรู้ตลอดชีวิต ความสุข กับความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ และศึกษาตัวแปรที่สามารถร่วมกันพยากรณ์ความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 380 คนซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multistage random sampling) จากจำนวนประชากร 2,907 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย 5 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ ส่วนที่ 3 แบบสอบถามภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้าหอผู้ป่วย ส่วนที่ 4 แบบสอบถามการเรียนรู้ตลอดชีวิต ส่วนที่ 5 แบบสอบถามความสุขของพยาบาลวิชาชีพ ซึ่งแบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ซึ่งผ่านการหาความตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถาม โดยผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ได้ค่า CVI เท่ากับ .86, .86, .94, .86 ตามลำดับ ทดสอบความเที่ยงของเครื่องมือ (Reliability) กับพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า จำนวน 30 คน ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ของแบบสอบถามความสามารถในการปฏิบัติงาน แบบสอบถามภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้าหอผู้ป่วย แบบสอบถามการเรียนรู้ตลอดชีวิต และแบบสอบถามความสุข เท่ากับ .95, .98, .90, .89 ตามลำดับ

การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล โดยใช้สถิติการแจกแจงความถี่ และร้อยละ วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้าหอผู้ป่วย การเรียนรู้ตลอดชีวิต ความสุขกับความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้าหอผู้ป่วย การเรียนรู้ตลอดชีวิต ความสุข กับความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพใน โรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม โดยคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) วิเคราะห์หาตัวแปรที่ร่วมกันพยากรณ์ความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ โดยใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอยแบบเพิ่มตัว

แปรเป็นขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis) โดยกำหนดความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลส่วนบุคคล กลุ่มตัวอย่างเป็นพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 98.42 ช่วงอายุที่มีจำนวนมากที่สุดคือช่วงอายุ 21-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 45 โดยมีอายุเฉลี่ย 32 ปี ส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 58.68 มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 86.32 รองลงมา มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 13.68 ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การปฏิบัติงาน 1-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 62.63 ประสบการณ์การปฏิบัติงานเฉลี่ย 9.30 ปี ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานในแผนกผู้ป่วยใน คิดเป็นร้อยละ 87.89

2. ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้าหอผู้ป่วย การเรียนรู้ตลอดชีวิต ความสุข กับความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม

2.1 ระดับความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม มีคะแนนเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับสูง ($M = 4.06, SD = .63$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าความสามารถในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับสูงทุกด้าน

2.2 ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้าหอผู้ป่วยในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม โดยรวมอยู่ในระดับสูง ($M = 4.10, SD = .65$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้าหอผู้ป่วยอยู่ในระดับสูงทุกด้าน

2.3 ระดับการเรียนรู้ตลอดชีวิตของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม โดยรวมอยู่ในระดับสูง ($M = 3.65, SD = .78$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านความเชื่อและเหตุจูงใจในการเรียนรู้เชิงวิชาชีพและด้านการเพิ่มทักษะทางเทคนิคในการสืบค้นข้อมูล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง ส่วนด้านการหาโอกาสเรียนรู้และด้านการร่วมกิจกรรมวิชาการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

2.4 ระดับความสุขของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม โดยรวมอยู่ในระดับสูง ($M = 3.18, SD = .57$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าความสุขของพยาบาลวิชาชีพ อยู่ในระดับสูงทุกด้าน

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้าหอผู้ป่วย การเรียนรู้ตลอดชีวิต ความสุข กับความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมพบว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้าหอผู้ป่วย การเรียนรู้ตลอดชีวิต และ

ความสุข มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ($r = .55, r = .58, r = .38$)

4. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้าหอผู้ป่วย การเรียนรู้ตลอดชีวิต ความสุขของพยาบาลวิชาชีพสามารถร่วมพยากรณ์ความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมได้ พบว่า ตัวแปรพยากรณ์ที่สามารถทำนายความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมได้ดีที่สุด คือการเรียนรู้ตลอดชีวิต ($Beta = .37$) รองลงมาได้แก่ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้าหอผู้ป่วย ($Beta = .35$) และความสุขของพยาบาลวิชาชีพ ($Beta = .22$) ตามลำดับ สามารถสร้างสมการพยากรณ์ความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมได้ ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$Y'_{\text{ความสามารถในการปฏิบัติงาน}} = 48.92 + .46 \text{ ภาวะผู้นำ} + .58 \text{ การเรียนรู้} + .45 \text{ ความสุข}$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z'_{\text{ความสามารถในการปฏิบัติงาน}} = .35 Z_{\text{ภาวะผู้นำ}} + .38 Z_{\text{การเรียนรู้}} + .14 Z_{\text{ความสุข}}$$

อภิปรายผล

จากผลการศึกษา ผู้วิจัยอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยแบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้าหอผู้ป่วย การเรียนรู้ตลอดชีวิต ความสุข และความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้าหอผู้ป่วย จากผลการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้าหอผู้ป่วย ในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับสูง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้าหอผู้ป่วยในโรงพยาบาลเอกชนกรุงเทพมหานครของ สุปราณี ภูระหงษ์ (2551) และ ปิยรัตน์ วัฒนา (2551) ที่พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง และการศึกษาของ พรพรรณ เมืองมัน (2551) ที่พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้าหอผู้ป่วยตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลทั่วไป ภาคตะวันออก อยู่ในระดับสูงเช่นกัน ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ แสดงให้เห็นว่าหัวหน้าหอผู้ป่วยในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม แสดงบทบาทภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์อย่างชัดเจนและพยาบาลวิชาชีพสามารถรับรู้ถึงภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้าหอผู้ป่วยในด้านนี้ได้ จึงเกิดความเคารพนับถือศรัทธา และไว้วางใจ จึงนำมาเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติงาน ส่งผลให้การรับรู้ภาวะผู้นำการ

เปลี่ยนแปลงของหัวหน้าหอผู้ป่วยในด้านนี้ของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมสูง รองลงมาคือด้านความเป็นปัจเจกบุคคล แสดงให้เห็นว่าหัวหน้าหอผู้ป่วยในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม ปฏิบัติต่อพยาบาลวิชาชีพในบังคับบัญชาโดยคำนึงถึงความต้องการ และความสามารถของบุคคลที่แตกต่างกัน ให้การสนับสนุน สอนงาน เพื่อให้เกิดการพัฒนาในการปฏิบัติงาน ซึ่งการบริการสุขภาพในหอผู้ป่วยจะสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ป่วยได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นเพียงใด ขึ้นอยู่กับการบริหารงานของหัวหน้าหอผู้ป่วย ซึ่งเป็นผู้บริหารระดับต้น ซึ่งจากผลการประเมินแบบสอบถามภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านการกระตุ้นทางปัญญา ด้านการเป็นปัจเจกบุคคล จะเห็นว่าแสดงถึงพฤติกรรมของหัวหน้าหอผู้ป่วยที่ให้ความสนใจในการปฏิบัติงานของผู้ตามและพัฒนาผู้ตามให้มีความสามารถเพิ่มมากขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล กระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน และหัวหน้าหอผู้ป่วยยังเป็นผู้ที่แสดงออกถึงความรับผิดชอบ อุทิศตนเพื่องานของส่วนรวม ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี เป็นที่ศรัทธาต่อผู้ตาม ดังนั้นจึงส่งผลให้ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้าหอผู้ป่วยตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม อยู่ในระดับสูง

2. การเรียนรู้ตลอดชีวิต ของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม จากผลการศึกษาพบว่า การเรียนรู้ตลอดชีวิตของพยาบาลวิชาชีพโดยรวมอยู่ในระดับสูง ($M = 3.65$, $SD = .78$) เนื่องจากการเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นการเรียนรู้ของมนุษย์ทุกรูปแบบ งานการพยาบาลเป็นงานที่ต้องรับผิดชอบดูแลผู้ป่วยที่มีความแตกต่างหลากหลาย และมีวิทยาการใหม่ ๆ เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง การศึกษาหาความรู้จะทำให้เกิดความมั่นใจในการปฏิบัติงานมากขึ้น และเพื่อเป็นการพัฒนาตนเองให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ อังศินันท์ อินทรกำแหง (2545) ที่ว่าพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้ให้บริการทางการแพทย์ อยู่ในระดับสูง จะมีผลทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพสูงขึ้น และ มธุรส เมืองศิริ (2549) ที่พบว่าการเรียนรู้ตลอดชีวิตของพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมอยู่ในระดับสูงเช่นกัน

เมื่อศึกษารายด้านพบว่าด้านความเชื่อและเหตุจูงใจในการเรียนรู้เชิงวิชาชีพมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง ($M = 4.18$, $SD = .63$) และเชื่อว่าการเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับวิชาชีพพยาบาล ($M = 4.44$, $SD = .58$) มีระดับคะแนนสูงสุด แสดงให้เห็นว่าพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม มีการพัฒนาตนเองในด้านความรู้เชิงวิชาชีพอยู่เสมอ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและพัฒนาความสามารถส่วนตัวในการปฏิบัติงาน โดยเชื่อว่าความรู้ทางการพยาบาลมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาต้องหาความรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถพัฒนาตนเองและปรับตัวให้ก้าวทันความเปลี่ยนแปลง (อุ้นตา นพคุณ, 2523)

ด้านการเพิ่มทักษะทางเทคนิคในการสืบค้นข้อมูลมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง ($M = 3.94, SD = .80$) แสดงให้เห็นว่าพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม มีการพัฒนาทักษะการสืบค้นข้อมูลด้วยตนเองสอดคล้องกับการศึกษาของ มธุรส เมืองศิริ (2549) ที่พบว่าการเพิ่มทักษะทางเทคนิคในการสืบค้นข้อมูลของพยาบาลวิชาชีพ อยู่ในระดับสูง ($M = 3.52$) เนื่องจากวิวัฒนาการทางการแพทย์และพยาบาลมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว พยาบาลวิชาชีพจำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสืบค้นข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ใหม่ ๆ ให้กับตนเองและสามารถเลือกรับข้อมูลข่าวสารและประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาตนเองได้อย่างเหมาะสม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2544) รวมทั้งแลกเปลี่ยนความรู้กับผู้ร่วมวิชาชีพได้

ด้านการหาโอกาสเรียนรู้ มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($M = 3.39, SD = .78$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่เข้าฟังการบรรยายหรือประชุมทุกครั้งที่มีโอกาสและข้อที่มีการแลกเปลี่ยนความรู้เชิงวิชาชีพกับผู้ร่วมงาน มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง ($M = 3.63, SD = .78$ และ $M = 3.60, SD = .70$) เนื่องจากพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม มีความเชื่อว่าความรู้ทางการพยาบาลเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาทำให้ต้องศึกษาหาความรู้อย่างต่อเนื่อง ($M = 4.23$) และเชื่อว่าถ้าหลังถ้าหยุดศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ($M = 4.23$) จึงทำให้พยาบาลวิชาชีพต้องพัฒนาและขวนขวายหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ สอดคล้องกับที่ว่าในวิชาชีพพยาบาล ซึ่งเป็นสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ จะต้องมีการติดตามความรู้อย่างต่อเนื่อง เนื่องจากจะมีความรู้ใหม่ๆ เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา (Flanagan et al., 2000 อ้างถึงใน ศีรยา พัฒนโกศัย, 2551) พยาบาลจึงมีความจำเป็นต้องมีการเรียนรู้และการฝึกทักษะอย่างต่อเนื่องเพื่อคงการปฏิบัติการพยาบาลที่ดี (Laurent, 1999)

ด้านการร่วมกิจกรรมวิชาการ มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($M = 3.10, SD = .92$) เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในครั้งนี้เป็นพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม ที่มีขนาดใหญ่อายุเฉลี่ย อยู่ระหว่างอายุ 21-30 ปี ซึ่งมีการะงานมากและต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ในบทบาทการให้บริการในเรื่องการดูแลผู้ป่วย จึงอาจทำให้ไม่มีเวลาในการศึกษาวิจัยหรือนำเสนอผลงานทางวิชาการซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ศีรยา พัฒนโกศัย (2551) พบว่าปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของพยาบาลคือเรื่องของเวลาที่จะใช้การแสวงหาความรู้ โดยการเข้าศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น แต่เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อให้ความร่วมมือในการทำวิจัยกับทีมสุขภาพ และข้อท่านเข้าร่วมประชุมวิชาการทางการพยาบาลอย่างสม่ำเสมอมีคะแนนอยู่ในระดับสูง ($M = 3.71, SD = .85$ และ $M = 3.65, SD = .74$) แสดงว่าพยาบาลวิชาชีพให้ความสำคัญกับการแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเอง

3. ความสุขของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม จากผลการศึกษาพบว่า มีคะแนนเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับสูง ($M = 3.18, SD = .57$) เมื่อพิจารณารายด้านทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านสภาพจิตใจ ด้านสมรรถภาพของจิตใจ ด้านคุณภาพของจิตใจ ยกเว้นด้านปัจจัยสนับสนุนพบว่ามีความหมายอยู่ในระดับสูง เนื่องจากการทำงานของพยาบาลวิชาชีพเป็นงานที่ต้องทำเกี่ยวกับการช่วยเหลือผู้อื่นให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น การได้ช่วยเหลือทำให้เกิดความพึงพอใจและความสุข (อภิรัช มงคล และคณะ, 2552) สอดคล้องกับการศึกษาครั้งนี้ด้านคุณภาพของจิตใจ ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่ดีงามของจิตใจ ในการดำเนินชีวิตอย่างเกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม มีคะแนนอยู่ในระดับสูงสุด ($M = 3.33, SD = .51$) แสดงว่าพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมเป็นผู้ที่มีจิตใจดีงาม ให้การพยาบาลด้วยความเห็นอกเห็นใจ นอกจากนั้นพยาบาลวิชาชีพยังเป็นผู้ที่เข้าใจในเรื่องการดำรงชีวิตอย่างสมดุล ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการใช้ชีวิตให้มีความสุขกับสิ่งรอบข้าง (พรพนา พัวรักษา, 2554) สอดคล้องกับการศึกษาครั้งนี้ด้านสมรรถภาพของจิตใจ ซึ่งเกี่ยวกับความสามารถของจิตใจในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น และจัดการกับปัญหาเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข มีคะแนนอยู่ในระดับสูง เช่นกันแต่น้อยกว่าด้านอื่น ($M = 3.00, SD = .54$) แสดงว่าพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมเป็นผู้ที่สามารถจัดการกับปัญหา และสร้างมิตรภาพกับผู้คนรอบข้างได้อย่างเหมาะสม อาจเนื่องจากบทบาทหน้าที่ของพยาบาลที่ต้องคอยดูแลช่วยเหลือ และแก้ไขปัญหาด่าง ๆ ทั้งภาวะปกติและในภาวะวิกฤตอยู่เสมอ จึงทำให้ความสามารถของจิตใจด้านนี้มีคะแนนสูง แต่ที่คะแนนน้อยกว่าด้านอื่น อธิบายได้ว่า เนื่องจากภาระงานที่มาก และการปฏิบัติงานที่เป็นผลัดเวร อาจส่งผลต่อเวลาที่ต้องใช้ในดูแลผู้ป่วย และการพักผ่อน จึงทำให้การสร้างสัมพันธภาพกับคนรอบข้างน้อยลง ส่วนด้านปัจจัยสนับสนุนในข้อที่เกี่ยวกับครอบครัวพบว่ามีความหมายอยู่ในระดับสูงทั้ง 3 ข้อ ($M = 3.60, 3.48, 3.61$) ซึ่งสัมพันธภาพในครอบครัวเป็นแหล่งของความรักและมีบทบาทต่อความสุขในชีวิตและการทำงานเนื่องจากครอบครัวเป็นแหล่งที่มาของความรัก ความผูกพัน (นภาพิพย์ ตั้งตรีจักร, 2544) และความสัมพันธ์ในครอบครัวเป็นปัจจัยที่ทำให้คนมีความสุข (พรพนา พัวรักษา, 2554) ส่วนในข้อมีโอกาสพักผ่อนหย่อนใจ และข้อมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน พบว่ามีความหมายในระดับปานกลาง เนื่องจากพยาบาลวิชาชีพมีภาระงานมากและระบบการทำงานเป็นผลัดเวร ทำให้ต้องทำงานหมุนเวียนตลอด 24 ชั่วโมง (ปิยรัตน์ วัฒนา, 2551) จึงทำให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชนและพักผ่อนหย่อนใจได้น้อยกว่าด้านอื่น จะเห็นได้ว่าพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมเป็นผู้ที่มีความสามารถในการจัดการปัญหาในการดำเนินชีวิต มีศักยภาพที่จะพัฒนาตนเองเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี โดยครอบคลุมถึงความดีงามภายในจิตใจจึงทำให้ความสุขของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมอยู่ในระดับสูง

4. ความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลสังกัด

กระทรวงกลาโหม จากผลการศึกษาพบว่าคะแนนเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับสูง ($M = 4.06$, $SD = .63$) สอดคล้องกับการศึกษาของ อรพรรณ วรรณสวัสดิ์ (2551) มธุรส เมืองศิริ (2549) ปานดวงใจ ไทยดำรงค์เดช (2551) สาคร พรพจน์ธนาศ (2551) ที่พบว่าความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพอยู่ในระดับสูงเช่นกัน แสดงให้เห็นว่าพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมมีการพัฒนาความรู้และทักษะของตนเองในด้านการปฏิบัติการพยาบาลอยู่เสมอรวมทั้งแสวงหาการสนับสนุนด้านต่าง ๆ ในการตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ มีการบูรณาการแนวคิดทฤษฎีลงสู่การปฏิบัติในงานประจำ (Fey & Miltner, 2000) เนื่องจากความก้าวหน้าทางด้านการสื่อสารและเทคโนโลยีของอุปกรณ์เครื่องมือต่าง ๆ ได้มีวิวัฒนาการอย่างรวดเร็วส่งผลให้พยาบาลวิชาชีพต้องศึกษาค้นคว้า เรียนรู้เพิ่มเติมเพื่อพัฒนาตนเองให้ก้าวทันความก้าวหน้าของเทคโนโลยีเหล่านี้ เพื่อให้สามารถนำเทคโนโลยีเหล่านี้มาใช้ในการปฏิบัติงานการพยาบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ลดปัญหาในการปฏิบัติงาน

ด้านการจัดการสถานการณ์มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงสุด ($M = 4.15$, $SD = .59$) แสดงให้เห็นว่า พยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมมีการพัฒนาตนเองและเตรียมความพร้อมในการแก้ไขปัญหาภาวะวิกฤตได้อย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับการศึกษาของ ปิยรัตน์ วัฒนา (2551) ที่พบว่าการจัดการด้านสถานการณ์อยู่ในระดับสูงเช่นเดียวกัน กล่าวได้ว่าพยาบาลวิชาชีพมีการจัดลำดับการแก้ไขปัญหา มีการเตรียมความพร้อมและทักษะในการใช้อุปกรณ์เครื่องมือ สามารถปรับเปลี่ยน และคาดการณ์ภาวะวิกฤตที่จะเกิดกับผู้ป่วยได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีการช่วยเหลือกันระหว่างผู้ร่วมงาน ซึ่งผลการศึกษานี้สอดคล้องกับการศึกษาของ พรทิพย์ พึ่งศักดิ์ (2552) ที่ว่าพยาบาลสามารถประสานขอความร่วมมือจากหน่วยงานอื่นได้เป็นอย่างดี และการที่พยาบาลวิชาชีพมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดความร่วมมือในการรักษาพยาบาลเป็นอย่างดี (อรพรรณ วรรณสวัสดิ์, 2551) และปฏิสัมพันธ์ของพยาบาลกับผู้ร่วมงานในทีมสุขภาพส่งผลให้การดูแลผู้ป่วยมีประสิทธิภาพและสัมพันธภาพที่ดีส่งผลต่อความสามารถในการปฏิบัติงาน (วิมล คชะ, 2546)

ด้านการประเมินและวินิจฉัยทางการพยาบาล มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง ($M = 4.08$, $SD = .61$) และในรายข้อมีคะแนนระดับสูงทุกข้อ เนื่องจาก กองการพยาบาล (2542) ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาล ว่าต้องใช้ความรู้และศาสตร์ทางการพยาบาลในการประเมินและวินิจฉัย วางแผน ทางการพยาบาล ซึ่งการวางแผนเป็นการกำหนดการกระทำล่วงหน้า เพื่อให้การปฏิบัติงานมีความชัดเจน การประเมินจะช่วยลดความเสี่ยง สอดคล้องกับการศึกษาในครั้งนี้ที่พบว่าพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมมี

ความสามารถในด้านการประเมินและวินิจฉัยทางการพยาบาลอยู่ในระดับสูงและในรายชื่อ อยู่ในระดับสูงทุกข้อ สอดคล้องกับการศึกษาของ ปิยรัตน์ วัฒนา (2551) ที่พบว่าการวินิจฉัยทางการพยาบาลในพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลเอกชน กรุงเทพมหานครมีระดับสูงเช่นเดียวกัน กล่าวได้ว่างานการพยาบาลเป็นงานที่เกี่ยวกับการดูแล ช่วยเหลือผู้ป่วยซึ่งเป็นงานที่เกี่ยวกับชีวิตคน ต้องไม่มีข้อผิดพลาดหรือมีความเสี่ยงให้น้อยที่สุด ดังนั้นการปฏิบัติงานในการพยาบาล จึงต้องมีการวางแผนและนำกระบวนการพยาบาลมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้เป็นระบบ ซึ่งพยาบาลวิชาชีพจะต้องมีความสามารถในการประเมินและวินิจฉัยทางการพยาบาล สามารถจัดลำดับความสำคัญของปัญหา วางแผนการพยาบาลได้เหมาะสมกับผู้ป่วยแต่ละราย มีการทบทวนและประเมินผลการปฏิบัติงานจึงทำให้ความสามารถในการปฏิบัติงานในด้านการประเมินและวินิจฉัยทางการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม อยู่ในระดับสูง

ด้านการช่วยเหลือและการบำบัดทางการพยาบาลมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง ($M = 4.02$, $SD = .62$) เนื่องจาก กองการพยาบาล (2542) ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของพยาบาลวิชาชีพด้านการปฏิบัติการพยาบาล โดยใช้กระบวนการพยาบาลเพื่อวางแผนในการให้การพยาบาลแบบองค์รวม ใช้ความรู้ทางศาสตร์การพยาบาลและศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง ในการช่วยเหลือและให้การพยาบาลให้เกิดคุณภาพ ดังนั้นพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมจึงต้องมีความสามารถด้านการช่วยเหลือและการบำบัดทางการพยาบาล ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาในครั้งนี้ ที่พบว่าพยาบาลวิชาชีพมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง โดยมีการดูแลผู้ป่วยด้วยความเอาใจใส่ ประยุกต์นำความรู้ต่าง ๆ มาใช้ในการดูแลทางการพยาบาลเพื่อบรรเทาความเจ็บปวด ความทุกข์ทรมานโดยคำนึงถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรมของผู้ป่วยแต่ละคน สอดคล้องกับการศึกษาของพนมมาล สมิตานนท์ (2551) ที่ว่าโดยลักษณะงานพยาบาลวิชาชีพต้องให้ความช่วยเหลือผู้อื่นให้ได้รับความสุขสบายมากที่สุดเท่าที่จะทำได้

ด้านการสอนและให้คำปรึกษามีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง ($M = 4.05$, $SD = .60$) จากบทบาทหน้าที่ของพยาบาลวิชาชีพในด้านการสอน และให้คำแนะนำแก่ผู้ป่วยและญาติ เพื่อพัฒนาความสามารถในการดูแลตนเองและมีคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้ป่วย (กองการพยาบาล, 2542) ทำให้พยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม ต้องมีความสามารถด้านการสอนและให้คำปรึกษา เพื่อให้ผู้ป่วยและญาติได้คลายความวิตกกังวล สามารถดูแล และเหลือตัวเองได้ถูกต้อง รวมทั้งพยาบาลต้องมีทักษะในการสอน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ นริศรา หาญเหี่ยม (2552) ที่พบว่าความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ ในด้านการสอนผู้ป่วยและญาติ อยู่ในระดับสูงเช่นกันและสอดคล้องกับการศึกษาในครั้งนี้ที่พบว่าพยาบาลวิชาชีพมีคะแนนเฉลี่ยด้านการ

สอนและให้คำปรึกษาอยู่ในระดับสูง โดยข้อที่ได้คะแนนสูงสุดคือ ข้อมีการรับฟังปัญหาของผู้ป่วย และญาติ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม ก่อนวางแผนให้คำปรึกษา รองลงมาได้แก่ข้อ สอนการปฏิบัติตัวที่ถูกต้องเหมาะสมเกี่ยวกับภาวะของโรคให้แก่ผู้ป่วยและญาติ แสดงว่าพยาบาล วิชาชีพในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมมีการรับฟังปัญหาของผู้ป่วยและญาติและนำปัญหามาวางแผนการดูแลร่วมกัน ปรับวิธีการสอนและอุปกรณ์ให้เหมาะสมกับผู้ป่วยและญาติ สอดคล้องกับการศึกษาของ อรพรรณ วรรณสวัสดิ์ (2551) ที่ว่าพยาบาลวิชาชีพเป็นบุคลากรที่ใกล้ชิดผู้ป่วยมากที่สุด ให้การดูแลผู้ป่วยและญาติตลอด 24 ชั่วโมงมีการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ ความเจ็บป่วย และ Durr (1997) กล่าวว่า การที่พยาบาลวิชาชีพให้การดูแลเอาใจใส่ ช่วยเหลือ พุดคุยกับผู้ป่วยทำให้เกิดความไว้วางใจ ให้ความร่วมมือในกิจกรรมต่างๆ ทำให้เกิดผลดีในการปฏิบัติการพยาบาล

ด้านการบริหารมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง ($M = 4.08, SD = .65$) เนื่องจากบทบาทด้านการบริหารของพยาบาลวิชาชีพต้องเป็นผู้ที่สามารถประเมินระดับความสามารถของตนในการปฏิบัติงานโดยสามารถเป็นหัวหน้าทีมหรือสมาชิกได้ สามารถบริหารเวลาการทำงานได้ตามกำหนดและสามารถแก้ไขข้อขัดแย้งในขณะปฏิบัติงานตลอดจนประสานงานกับทีมสุขภาพได้เหมาะสม (มรุส เมืองศิริ , 2549) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาในครั้งนี้ที่พบว่าข้อที่ได้คะแนนสูงสุดคือข้อเป็นหัวหน้าทีมในการให้การพยาบาลผู้ป่วย และ สอดคล้องกับการศึกษาของ มรุส เมืองศิริ (2549) ปิยรัตน์ วัฒนา (2551) และ นริศรา หาญเหี่ยม (2552) ที่ศึกษาความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ ในด้านการบริหารและด้านการเป็นผู้นำพบว่าอยู่ในระดับสูง แสดงว่าพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมมีความสามารถในการบริหารจัดการที่ดี สามารถเป็นผู้นำทีมในการปฏิบัติงานได้ ซึ่งพยาบาลที่สามารถปฏิบัติงานได้นั้นต้องมีความสามารถด้านบริหารที่ดีด้วย (สาคร พรพจน์ธนาศ, 2551)

ด้านการประกันคุณภาพมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง ($M = 3.98, SD = .71$) เนื่องจากการปฏิบัติการพยาบาลต้องมีมาตรฐานการพยาบาลและมีการพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง พยาบาลจึงต้องมีการกำหนดแนวทางการดูแลผู้ป่วยเพื่อให้ได้การพยาบาลที่ได้มาตรฐานและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาในครั้งนี้ที่พบว่าข้อที่ได้คะแนนสูงสุดคือการปฏิบัติตามคู่มือหรือมาตรฐานการปฏิบัติงานอย่างถูกต้อง ($M = 4.10, SD = .58$) และสอดคล้องกับการศึกษาของ มรุส เมืองศิริ (2549) และ ปิยรัตน์ วัฒนา (2551) ที่พบว่าความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ ในด้านการประกันคุณภาพอยู่ในระดับสูงเช่นกัน แสดงว่าพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมมีการพัฒนาปรับปรุงและมีมาตรฐานการปฏิบัติงานด้านวิชาชีพเพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการพยาบาลที่มีประสิทธิภาพและสามารถตรวจสอบได้ซึ่ง

สอดคล้องกับ สุดารัตน์ เขียรธรรมธาดา (2549) ที่ว่าการปฏิบัติการพยาบาลในปัจจุบันเน้นที่คุณภาพและประสิทธิภาพ มีการตรวจสอบด้วยมาตรฐาน

ส่วนที่ 2 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้าหอผู้ป่วย การเรียนรู้ตลอดชีวิต ความสุข และความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม

2.1 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้าหอผู้ป่วยมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .55$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 อภิปรายได้ว่า หัวหน้าหอผู้ป่วยในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพเป็นผู้ที่แสดงออกถึงการมีความรับผิดชอบในการทำงาน เมื่อเกิดความเลื่องหรือปัญหาสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม อุตุนในการทำงานเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม มีคุณธรรม ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชา สามารถปฏิบัติตนให้เป็นที่ศรัทธาต่อผู้ใต้บังคับบัญชา และประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติงาน มีการกระตุ้นและส่งเสริมให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้แสดงความสามารถในการปฏิบัติงาน โดยใช้ศักยภาพอย่างถูกต้อง ซึ่งคุณสมบัติเหล่านี้ เป็นสิ่งที่พยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมรับรู้และนำมาปฏิบัติเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติงาน ส่งผลให้เกิดความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม สอดคล้องกับการศึกษาของ Taly et al. (2002) ที่พบว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีผลกระทบทางบวกโดยตรงกับการพัฒนาของผู้ตามและโดยอ้อมกับการปฏิบัติงานของผู้ตาม หัวหน้าหอผู้ป่วยยังกระตุ้นและสร้างแรงบันดาลใจให้แก่พยาบาลวิชาชีพให้เห็นคุณค่าของงานและคุณค่าของตนในการที่จะพัฒนาให้เกิดการเปลี่ยนแปลงริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ โดยการมอบหมายงานให้เหมาะสมตามศักยภาพของแต่ละบุคคล ซึ่งเป็นการพัฒนาความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพและเพิ่มคุณค่าของงานซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Sorrentino et al. (1992) ที่ว่า พฤติกรรมของหัวหน้าพยาบาลมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในงานและการปฏิบัติงานของพยาบาลผู้ใต้บังคับบัญชา และสอดคล้องกับการศึกษาในครั้งนี้ที่พบว่าพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมรับรู้พฤติกรรมด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ของหัวหน้าหอผู้ป่วยในระดับสูงและสูงกว่าทุกด้าน และภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ แสดงว่าหัวหน้าหอผู้ป่วยเป็นผู้ที่ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี และพยาบาลวิชาชีพผู้ใต้บังคับบัญชานำมาเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติ ดังผลการศึกษา

2.2 การเรียนรู้ตลอดชีวิตมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .58$) ซึ่งเป็นไปตาม

สมมติฐานข้อที่ 2 อภิปรายได้ว่า การเรียนรู้ตลอดชีวิตของพยาบาลวิชาชีพ เป็นสิ่งที่จำเป็นในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพของงานให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น โดยพยาบาลมีความเชื่อว่าความรู้ทางการพยาบาลมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาทำให้ต้องศึกษาหาความรู้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งการศึกษาหาความรู้ มีทั้งการร่วมประชุมวิชาการ การให้ความร่วมมือในการทำวิจัยตลอดจนการอ่านบทความทางการพยาบาล ซึ่งสามารถใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์การสืบค้นข้อมูลได้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ มธุรส เมืองศิริ (2549) และ ปิยรัตน์ วัฒนา (2551) ที่ศึกษาความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ พบว่ามีความสัมพันธ์ทางบวกระดับปานกลางกับความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ สอดคล้องกับการศึกษาของ Huggins (2003) ที่ว่าการเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นกุญแจสำคัญของความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลในหน่วยอภิบาลผู้ป่วยหนัก และ Flanagan et al. (2000) ที่ว่าวิชาชีพการพยาบาลเป็นวิทยาศาสตร์สุขภาพสาขาหนึ่งที่ต้องมีการติดตามความรู้ใหม่ ๆ ตลอดเวลา ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาในครั้งนี้ที่พบว่าการเรียนรู้ตลอดชีวิตของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม โคนรวมอยู่ในระดับสูง และมีความสัมพันธ์ทางบวกระดับปานกลางกับความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ แสดงว่าพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมให้ความสำคัญกับการศึกษา การเพิ่มพูนความรู้เพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถของตนเองโดยเชื่อว่าการเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับวิชาชีพพยาบาล ซึ่งเป็นข้อที่ได้คะแนนสูงที่สุด สอดคล้องกับคำกล่าวของ Flanagan et al. (2000) ที่ว่าวิชาชีพพยาบาล เป็นสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพสาขาหนึ่ง ที่ต้องมีการติดตามความรู้ใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่บุคลากรทางการพยาบาลจะต้องมีการตื่นตัว และพัฒนาวิชาชีพพยาบาลอยู่เสมอ เพื่อที่จะรักษาคุณภาพ มาตรฐานวิธีการปฏิบัติการพยาบาลที่ดีไว้ และคำกล่าวของ Hojat et al. (2006) ที่ว่าการเรียนรู้ตลอดชีวิตนั้น ทำให้บุคคลในสายวิชาชีพแพทย์ มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ ทำงานอย่างมีความสุข และนำไปประยุกต์ใช้กับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ จากผลดังกล่าวจึงทำให้การเรียนรู้ตลอดชีวิตมีความสัมพันธ์ทางบวกระดับปานกลางกับความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพในสังกัดกระทรวงกลาโหม

2.3 ความสุขของพยาบาลมีความสัมพันธ์ ทางบวกระดับปานกลาง กับความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .38$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3 อภิปรายได้ว่าความสุขเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งสำหรับพยาบาลวิชาชีพ ซึ่งเป็นผู้ที่ต้องดูแลให้บริการด้านสุขภาพแก่ผู้รับบริการ การได้ช่วยเหลือผู้อื่น ทำให้พยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมเกิดความเป็นสุข ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาในครั้งนี้ในด้านคุณภาพของจิตใจซึ่งมีคะแนนระดับสูงที่สุด ซึ่งถ้าพยาบาลมีความสุขก็ย่อมส่งผลต่อ

ความสามารถในการมองโลกในแง่ดี เกิดสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Lu, Shin, Lin, and Ju (1997) ที่ว่าความสุขเกิดจากการได้รับการยอมรับนับถือโดยบุคคลอื่นให้การยอมรับการกระทำ และการมีสัมพันธ์ภาพที่ดีกับบุคคลอื่น ซึ่งสิ่งเหล่านี้ส่งผลต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ และจากผลการศึกษาในครั้งนี้ในข้อที่เกี่ยวกับครอบครัวพบว่ามีความแน่นในระดับสูง กล่าวได้ว่าพยาบาลวิชาชีพมีความสุขในครอบครัว สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุภาณี สุชนะนาคินทร์ (2549) ที่ว่าครอบครัวและชุมชน จะช่วยหนุนให้บุคคลมีความสุขในจิตใจ จากการมีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นและสิ่งแวดล้อม จากผลดังกล่าวทำให้มีความสุข มีความสัมพันธ์ทางบวกระดับปานกลางกับความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม

ส่วนที่ 3 เพื่อศึกษาความสามารถร่วมกันพยากรณ์ของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้าหอผู้ป่วย การเรียนรู้ตลอดชีวิต ความสุข ต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม

จากผลการศึกษาพบว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้าหอผู้ป่วย การเรียนรู้ตลอดชีวิต ความสุข สามารถร่วมกันพยากรณ์ความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม ได้ร้อยละ 46.2 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ ($R^2 = .462$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 4 โดยตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมได้ดีที่สุด คือการเรียนรู้ตลอดชีวิต ($Beta = .37$) รองลงมาได้แก่ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้าหอผู้ป่วย ($Beta = .35$) และความสุขของพยาบาลวิชาชีพ ($Beta = .14$) ผลการศึกษาพบว่าการเรียนรู้ตลอดชีวิต สามารถอธิบายความแปรปรวนของความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพได้เป็นอันดับแรกซึ่งสามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 38.6 ($R^2 = .386$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 มีความสัมพันธ์ทางบวกระดับปานกลาง ($Beta = .37$) แสดงว่า หากพยาบาลวิชาชีพได้รับการส่งเสริมด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิต พยาบาลวิชาชีพจะมีความสามารถในการปฏิบัติงานได้เพิ่มมากขึ้น โดยมีความเป็นไปได้ร้อยละ 38.6 ส่วนภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้าหอผู้ป่วยสามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 31.5 ($R^2 = .315$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 มีความสัมพันธ์ทางบวกระดับปานกลาง ($Beta = .35$) แสดงว่า ถ้ามีการส่งเสริมหัวหน้าหอผู้ป่วยให้มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและสามารถกระตุ้นให้พยาบาลวิชาชีพมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน จะทำให้ความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพเพิ่มขึ้นได้ โดยมีความเป็นไปได้ร้อยละ 31.5 ส่วนความสุขของพยาบาลวิชาชีพ สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 22.2 ($R^2 = .222$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 มีความสัมพันธ์ทางบวก

ระดับต่ำ (Beta = .14) แสดงว่า หากพยาบาลวิชาชีพมีความสุขในด้านจิตใจ สามารถแก้ไขปัญห และดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขจะเพิ่มความสามารถในการปฏิบัติงานได้ โดยมีความเป็นไปได้ ร้อยละ 22.2 สรุปได้ว่า การเรียนรู้ตลอดชีวิต ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้าหอผู้ป่วย และ ความสุขของพยาบาลวิชาชีพ มีอิทธิพลทำให้ความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ เพิ่มขึ้นได้ร้อยละ 46.2

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพใน โรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม พบว่ามีข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะ

1.1 ด้านการบริหารการพยาบาล จากผลการศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ หัวหน้าหอผู้ป่วย การเรียนรู้ตลอดชีวิต และความสุขพบว่าค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงและมีความสัมพันธ์ ทางบวกกับความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ และตัวแปรที่สามารถทำนาย ความสามารถในการปฏิบัติงาน ได้ดีที่สุดคือการเรียนรู้ตลอดชีวิต และด้านที่ได้ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการร่วมกิจกรรมวิชาการ ผู้บริหารควรคำนึงถึงปัจจัยในส่วนของการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้มาก ขึ้น โดยส่งเสริมให้พยาบาลวิชาชีพได้เล็งเห็นถึงความสำคัญ จัดส่งบุคลากรเข้าร่วมในการประชุม วิชาการมากขึ้น เปิดโอกาสในการเข้าร่วมจัดทำเอกสารประชุมวิชาการ สนับสนุนการทำวิจัยที่ เกี่ยวข้องกับวิชาชีพและนำผลการวิจัยมาใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อเป็นการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ ให้เป็นที่ยอมรับ และผู้บริหารในองค์กรพยาบาลควรให้ความสำคัญและพัฒนาให้หัวหน้าหอผู้ป่วย มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสูงขึ้น มีการส่งเสริมให้มีการพัฒนาตนเองในด้านการบริหารงานที่มี ประสิทธิภาพมากขึ้น โดยเฉพาะในด้านของการสร้างแรงบันดาลใจ ซึ่งเป็นด้านที่ได้ค่าเฉลี่ยสูงแต่ ต่ำกว่าด้านอื่น ผู้บริหารจึงควรมีการพัฒนาหัวหน้าหอผู้ป่วยในด้านนี้ให้มากขึ้น เพื่อนำไปใช้ในการ กระตุ้นให้พยาบาลวิชาชีพเกิดความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ส่วน ความสุขของพยาบาลวิชาชีพ พบว่าค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง แต่ด้านปัจจัยสนับสนุนในข้อมี โอกาสพักผ่อนหย่อนใจและมีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง ผู้บริหารจึงควรจัดให้มีการ ออกหน่วยแพทย์เคลื่อนที่หรืออบรมเชิงปฏิบัติการนอกสถานที่ ซึ่งนอกจากจะเป็นการส่งเสริม ความรู้ด้านวิชาการยังเป็นการพักผ่อนและสร้างเสริมสัมพันธภาพระหว่างพยาบาลวิชาชีพ

1.2 ด้านการปฏิบัติการพยาบาล จากผลการศึกษาพบว่าความสามารถในการ ปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมอยู่ในระดับสูง และด้านการ ประกันคุณภาพมีค่าเฉลี่ยสูงแต่น้อยกว่าด้านอื่น จึงควรมีการส่งเสริมการปฏิบัติงานในด้านการ

ประกันคุณภาพให้มากขึ้น เพื่อให้พยาบาลวิชาชีพมีความสามารถในการปฏิบัติงานอย่างยั่งยืน โดยการส่งเสริมให้มีความรู้ด้านวิชาการมากขึ้น ให้มีส่วนร่วมในการทำแผนพัฒนาคุณภาพระบบงานของหอผู้ป่วย มีการสนับสนุนการทำวิจัยและนำผลการวิจัยมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน

1.3 ด้านการศึกษาพยาบาล จากผลการศึกษาครั้งนี้พบว่า ค่าเฉลี่ยด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิตของพยาบาลวิชาชีพโดยรวมอยู่ในระดับสูง แต่ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมวิชาการและด้านการหาโอกาสเรียนรู้ อยู่ในระดับปานกลาง พยาบาลวิชาชีพจึงควรหาโอกาสในการเข้ารับการอบรมทั้งในและนอกสถานที่ โดยผู้บริหารสนับสนุนในเรื่องของเวลาและงบประมาณในการฝึกอบรม ทั้งระยะสั้นและระยะยาว จัดโครงการพี่สอนน้อง โดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างพยาบาลวิชาชีพด้วยกัน เพื่อเป็นการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาตัวแปรอื่น ๆ ที่คาดว่าจะมีผลต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ เช่น การพัฒนาเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม ความเป็นวิชาชีพของพยาบาลวิชาชีพ

2.2 การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาในเชิงปริมาณ มีข้อจำกัดในการตอบแบบสอบถาม อาจทำให้ได้ข้อมูลไม่ละเอียดเพียงพอ อาจทำการศึกษาในเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ละเอียดมากขึ้น